

Rosenberg, Jessica 2023: Digitalt medierade kommunikationspraktiker hos finlandssvenskar i schweizisk diaspora. *Folkmålsstudier*, nr 61. S. 65–96. Doi: <https://doi.org/10.55293/fms.122516>

Jessica Rosenberg

DIGITALT MEDIERADE KOMMUNIKATIONSPRAKTIKER HOS FINLANDSSVENSKAR I SCHWEIZISK DIASPORA

Digitally mediated communication practices of Swedish-speaking Finns in Swiss diaspora

Digital communication channels make it possible to communicate and maintain social relationships without necessarily sharing the same time and space. In addition, for many who have moved to another country, digital communication channels offer opportunities to maintain not only their native language and culture but also connections to their former home country. There is little qualitative research on Swedish-speaking Finns living abroad, although they represent a relatively large proportion of the total number of Swedish-speaking Finns. This case study investigates the digital communication practices of two Swedish-speaking Finns in a diaspora, with a focus on contact with the former homeland and the use of the Swedish language.

The material consists of six semi-structured interviews with two Swedish-speaking Finns in Switzerland and their media diaries, visualised using mediagrams (Lexander & Androutsopoulos 2021). The study highlights the choices and justifications for the different communication channels and modalities used, drawing on and going beyond the theory of polymedia (Madianou & Miller 2012; 2013). The study discusses eight factors – emotional, social, practical, habitual, cultural, linguistic, pedagogical, and historical – that describe how these two individuals in a diaspora navigate the polymedia environment. The findings suggest that digital communication plays an important role for these individuals in facilitating both personal and professional contacts with Finland and provides crucial tools for maintaining and enabling the use of the Swedish language.

1 Inledning

Genom att kommunicera digitalt är det möjligt att bevara sociala relationer utan att man nödvändigtvis behöver dela tid och rum (Madianou & Miller 2013; Pekkola 2014; Hänninen m.fl. 2021). Kommunikation ansikte mot ansikte kan kompletteras eller till och med helt bytas ut mot digital kommunikation. För många som har flyttat till ett annat land erbjuder digitala kommunikationskanaler dessutom möjligheter att upprätthålla språk, kultur och sociala kontakter (Oiarzabal & Reips 2012; Cuban 2014; Farshbaf Shaker 2018; de Bruin 2019; Herberts 2019; Kepsu & Henriksson 2019). Harjula och Himmelroos (2020) har kartlagt att så gott som alla utlandsfinlandssvenskar har något slag av kontakter till Finland och många känner samhörighet med Svenskfinland. Nutidens digitala kanaler möjliggör enkel kommunikation och kontakt med det tidigare hemlandet.

Det finns generellt sett litet kvalitativ forskning kring utlandsfinlands-svenskar, i synnerhet vetenskap om deras digitalt medierade kommunikation, trots att de utgör en förhållandevis stor andel av det totala antalet finlands-svenskar (se Kepsu & Henriksson 2019; Harjula & Himmelroos 2020). I tidigare studier om transnationell digital kommunikation ligger fokus dessutom ofta på kommunikationen inom familjer (se vidare avsnitt 2.2). Denna studie ser på nätverk som utöver familjen också inkluderar vänner, arbetskollegor och andra personer i umgänget, såväl transnationellt som lokalt. Härmed presenterar och analyserar föreliggande artikel två utlandsfinlands-svenskars digitala kommunikationspraktiker i den schweiziska diasporan. Enligt Cohen (2022) kan medlemmar i en bestämd grupp (här finlands-svenskar) som har flyttat till olika platser men som samtidigt delar en gemensam identitet och känner ett band till det tidigare hemlandet forma en *diaspora*. I dessa fall skiljer den nuvarande språk- och kulturmiljön sig från det forna hemlandets men man orienterar sig ändå mot det tidigare hemlandet för att skapa gemenskap (jfr Pekkola 2014:80; Cohen 2022).

Informanterna i denna studie hittades via en grupp i sociala medier som hette ”Finlandssvenskar i Schweiz” med 229 medlemmar. De två informanterna hade vid tidpunkten för datainsamlingen 2020 bott i Schweiz olika länge, den ena litet över trettio år och den andra cirka nio år. Syftet med studien är att få en djupare förståelse av deras digitalt medierade kommunikationspraktiker i sina kontakter med Finland och hur och om svenska språket används i dessa. Vidare ämnar jag uppnå förståelse för vilka faktorer som driver dessa kommunikationspraktiker i diaspora. Forskningsfrågan som ställs i denna artikel är således: Vilka faktorer driver de två informanternas digitala kommunikationspraktiker med särskilt fokus på kontakter med Finland och användningen av det svenska språket?

Informanternas digitala kommunikationspraxis presenterar jag med hjälp av ett så kallat mediagram. Mediagram är en visuell framställning av en persons medierade språkanvändning, de digitala kanaler och modaliteter som används och med vem (Lexander & Androutsopoulos 2019). Jag lyfter vidare upp val och motiveringar som informanterna ger om de olika kommunikationskanaler och modaliteter som används, och tolkar dem med hjälp av teorin om polymedia (Madianou & Miller 2013). Polymedia uppmärksammar de samband mellan personrelationer och affordanser som digitala kommunikationskanaler erbjuder, och hur de påverkar navigering i diverse digitala kommunikationsmiljöer.

I denna studie kommer jag att använda termen *digital kommunikationskanal* som paraplybegrepp och då syftar jag på interpersonell kommunikation som inte sker i samma fysiska rum. Det är frågan om applikationer och verktyg

som används för både synkron och asynkron kommunikation. Kommunikationen medieras då via en digital enhet, såsom en dator eller en mobiltelefon. I denna studie inkluderas mobilapplikationer, sociala medier, e-post samt video- och röstsamtal.

Innan den empiriska studien presenteras i avsnitt 3, ges först en kort bakgrund gällande utlandsfinlandssvenskar och migrationsmönster samt om digitalt medierad kommunikation i diaspora och om polymedia.

2 Bakgrund och teori

2.1 Utlandsfinlandssvenskar och migration

I Finlands historia har man kunnat se två stora migrationsperioder. Den första skedde vid sekelskiftet 1900, mellan åren 1865–1930, då cirka 350 000 finländare – varav 70 000 uppskattades vara finlandssvenskar – flyttade till Nordamerika (Myhrman 1972; Ivars 2019; Migrationsinstitutet). Den andra stora migrationsperioden skedde på 1950–1970-talen då över 400 000 finländare flyttade till Sverige, och fram till 1990-talet var siffran redan drygt 500 000 finländare (ibid.). Orsakerna till dessa utvandringar var främst ekonomiska och tidvis politiska. Man hoppades på bättre liv, ekonomi och arbetsmöjligheter än Finland under dessa tider kunde erbjuda. Några återvände till Finland men i början av 2000-talet fanns det alltså nästan 450 000 finländare med ättlingar kvar i Sverige, varav nästan 100 000 var finlandssvenskar.

Under senare år har man statistiskt kunna visa att svenskspråkiga finländare är mer benägna att flytta utomlands än finskspråkiga, och idag är nästan var femte finländsk medborgare som bor utomlands finlandssvensk (Herberts 2019). Cirka 13 procent av alla röstberättigade svenskspråkiga finländare har en fast adress utomlands: två av tre i Sverige (Herberts 2019; Harjula & Himmelroos 2020). Sverige lockar fortsättningsvis finlandssvenskar på grund av mångsidiga studie- och arbetsmöjligheter: under 2000–2017 flyttade 19 700 svenskspråkiga från Finland till Sverige (Kepsu 2016; Kepsu & Henriksson 2019). Till skillnad från många andra migrationsgrupper som av olika skäl har tvingats flytta till ett annat land, utgörs gruppen utlandsfinlandssvenskar i dagens läge av mobil arbetskraft eller av människor som frivilligt valt att flytta utomlands.

Ifall man har valt att flytta någon annanstans än till Sverige har orsaken ofta varit yrkesmässig. Enligt Herberts (2019) studie av flyttningsrörelser under 2000–2017 flyttar finlandssvenskar främst till andra skandinaviska länder eller till andra EU-länder. Till skillnad från finlandssvenskar som har

flyttat till Sverige, som kan kännas nära både kulturellt och språkligt, delar finlandssvenskar som har flyttat någon annanstans inte landets språk eller kultur i samma mån som de skulle göra i Sverige. Därför fokuserar denna studie på ett land där finlandssvenskar har kunnat forma en diaspora och har tillägnat sig olika strategier för att kunna kommunicera på sitt modersmål. Schweiz tillhör inte EU och är inte det vanligaste landet att flytta till. Med sina cirka 6 500 finländare (Finland Abroad), 500 finlandssvenskar (Harjula & Himmelroos 2020:32) och fyra officiella språk (tyska, franska, italienska och rätoromanska) utgör landet dock en intressant finlandssvensk diaspora. I Schweiz kan man se att det tar sig uttryck i att såväl finnar som finlandssvenskar har skapat grupper i sociala medier och ordnar evenemang enligt finländska traditioner.

Harjula och Himmelroos (2020) genomförde en omfattande kartläggning om utlandsfinlandssvenskar i femton olika länder genom att samla in socio-demografisk och socioekonomisk information samt studera deras kontakt till Finland. Kartläggningen visade att utlandsfinlandssvenskar kände en stark samhörighet med Svenskfinland och nästan alla hade aktiva kontakter med Finland. Eftersom denna grupp utlandsfinlandssvenskar är tämligen stor och de identifierar sig starkt med Svenskfinland, lyfter Harjula och Himmelroos fram deras politiska och samhällseliga resurser i förhållande till det gamla hemlandet och menar att deras betydelse för det finländska samhället och det svenska i Finland har ökat.

Tidigare studier har således kartlagt tendenser bakom finlandssvenskars flyttningsrörelser, inklusive vilka som har flyttat och varför. Det finns däremot begränsat med kvalitativ forskning kring utlandsfinlandssvenskar trots att de utgör en förhållandevis stor andel av det totala antalet finlandssvenskar. Ett tidigt undantag är dock den så kallade Amerikaexpeditionen 1971 (Ivars 2020). Våren 1971 besökte en grupp forskare Nordamerika för att studera de finlandssvenska emigrantsamhällena och deras språkbruk. De upptäckte att de finlandssvenska invandrarna hade utvecklat ett nytt språk, amerikafinlandssvenska, där man inte längre kunde höra finlandssvenska dialekter utan språket hade påverkats av engelskan i hög grad. I och med att gruppen finlandssvenskar var förhållandevis liten höll man inte fast vid sitt språk över generationer som andra nationaliteter gjorde och språket förlorade sin användbarhet (Huldén 1972; Myhrman 1972). Situationen för utlandsfinlandssvenskar ser idag annorlunda ut i och med att man kan hålla kontakt digitalt. De digitala kommunikationskanalernas roll för svenska språket är därför viktig att studera.

2.2 Digitalt medierad kommunikation i diaspora

Generationer som har vuxit upp med internet och digitala kommunikationskanaler upplever inte att det fysiska avståndet nödvändigtvis är så avgörande då man lätt kan hålla regelbunden kontakt med sina nära och kära i hemlandet (Kepsu & Henriksson 2019). Vissa känner till och med starkare band med sitt hemland, och kontakten mot hemlandet kan vara tätare från utlandet än då man ännu bodde kvar i sitt hemland (ibid.). Geografiska avstånd har påverkat människors sociala kontakter (Aldous & Klein 1991; Holmes 2012) även om digitala kanaler emellertid kan överbrygga geografiska avstånd (González Ramos 2020; Pauli m. fl. 2022). Hur täta kontakter man har till det tidigare hemlandet beror i hög grad på hur mycket tid man tillbringar där (Harjula & Himmelroos 2020) men även på hur länge man har bott utomlands (Bergström 2016). Forskning har också visat att ens sociala nätverk blir mindre under livets gång (Carstensen m.fl. 1999; Carstensen & Lang 2007; Pauli m. fl. 2022). Digitala kommunikationskanaler kan dock vidga och diversifiera sociala nätverk (Hampton m.fl. 2011).

Digitalt medierad kommunikation har blivit en etablerad och känslomässigt viktig del av familjers vardagliga kommunikation både nationellt och internationellt (se Christensen 2009; Cuban 2014; Share m.fl. 2018; Lexander 2020; Kędra 2021; Palviainen & Räisä 2022) och bidrar därtill till familjers flerspråkighet genom att erbjuda möjligheter till transnationell kommunikation (Palviainen & Kędra 2020; Lexander 2020; 2021). Människor kan idag förbli förbundna med varandra och känna samhörighet, även om de inte delar tid och rum (Lanigan 2009; Madianou & Miller 2013; Jansson 2015; Taipale 2019; Palviainen 2020; Hänninen m.fl. 2021). Till exempel videosamtal har visat sig öka samhörighet och människor kan delta i varandras vardag trots att de fysiskt befinner sig långt ifrån varandra (Baldassar 2016; Nedelcu & Wyss 2016; Norris 2016; Palviainen & Kędra 2020). Användning av multimodala applikationer (t.ex. WhatsApp, FaceTime, SMS) ger utrymme för att uttrycka känslor (Palviainen & Räisä 2022) och leder också till starkare relationer med personer man vill hålla kontakt med (jfr Pauli m.fl. 2022). Detta är viktigt för kommunikation mellan generationer då det skapar en känsla av närhet oavsett det geografiska läget och hjälper till att både upprätthålla och återuppta kontakter. Coronaviruspandemin har i sin tur inneburit en ökad digital kommunikation både privat och professionellt (Diab-Bahman & Al-Enzi 2020; Nguyen et al. 2020) och digital kommunikation har för de flesta inom västvärlden blivit en etablerad del av vardagen.

De ovannämnda kartläggningarna om utlandsfinlandssvenskar (Kepsu & Henriksson 2019; Herberts 2019; Harjula & Himmelroos 2020) har noterat

betydelsen av digitala kommunikationskanaler för upprätthållandet av regelbundna kontakter till Finland, för användningen av svenska språket och för att fortsatt kunna delta i samhälleliga åtaganden. Även utlandssvenskar och deras orientering mot Sverige samt användning av olika medier har undersökts. Enligt Bergström (2016) orienterar utlandssvenskar sig starkt mot Sverige och håller sig uppdaterade om vad som händer i landet genom att använda diverse medier. Denna orientering var stark speciellt hos de utlandssvenskar som såg det som sannolikt att flytta tillbaka till Sverige (se också Wadbring & Andersson 2016). Också hur länge de hade bott utomlands inverkade på Sverigeorienteringen, framför allt när det gällde användningen av svenska nyhetsmedier. Ju kortare tid man hade bott i det nya bosättningslandet, desto mer följde man svenska medier. Därtill konstaterade Bergström att digitalt medierad kommunikation har ökat möjligheterna att skapa kontakter både i det nya hemlandet och hålla kontakten med det tidigare hemlandet.

Liknande iakttagelser har gjorts i internationell forskning (t.ex. Elias & Lemish 2009; Dekker & Engbersen 2014). Som exempel kan nämnas de Bruin (2019) som intervjuade migranter från Nya Zeeland i Australien. Australien har länge varit huvuddestinationen för migranter från Nya Zeeland, då man har sökt sig dit i hopp om bättre arbets- och livsmöjligheter (jfr situationen med Finland och Sverige som beskrivits ovan). de Bruin fann att dessa migranternas användning av olika digitala kommunikationskanaler inklusive medier såsom radio, TV och DVD bidrog till täta kontakter med det tidigare hemlandet.

2.3 Polymedia

Teorin om polymedia introducerades av Madianou och Miller (2012; 2013) som ett led i deras forskning om filippinska transnationella familjer och hur de använde olika digitala kommunikationskanaler för att hålla kontakt sinsemellan. Enligt teorin om polymedia gör användarna aktiva val mellan olika mediekanaler enligt ändamålet med kommunikationen. Användarna har tillgång till ett flertal applikationer och verktyg och de kan växla mellan dem för att kunna uppfylla de efterfrågade användnings- eller kommunikationsbehoven. Teorin om polymedia betraktar miljön för olika digitala kommunikationskanaler som en holistisk och integrerad sammansättning av olika affordanser och redogör för hur man navigerar och utnyttjar olika sätt att kommunicera digitalt. Personer formar och utvecklar uppfattningar av olika digitala kommunikationskanaler i relation till varandra och avgör därmed vilken som bäst motsvarar behovet, budskapet och den sociala relationen

i den valda stunden. Viktigt för teorin om polymedia är att man inte väljer en kommunikationskanal enbart på grund av dess tekniska egenskaper utan av diverse känslomässiga, moraliska, sociala och kulturella skäl. Teorin om polymedia siktar mot att förklara dessa personliga val.

Liksom föreliggande studie, använde sig de Bruin (2019) av polymedia-teori och menade att den fungerar som ett viktigt verktyg för att förstå migranter och deras användning av olika medier för att hantera sociala och känslomässiga relationer. Lexander (2021) studerade flerspråkig digitalt medierad kommunikation hos senegalesiska familjer i Norge. Hennes studie byggde också på teorin om polymedia men hon utvecklade den vidare för att undersöka hur teorin kan användas för att undersöka familjernas språkpraxis. Hon fann att digitala kommunikationskanaler är viktiga för familjernas flerspråkighet och bidrar till upprätthållande av sociala relationer med familjemedlemmar både i Norge och Senegal och användning av det gemensamma språket, wolof. I en finsk kontext har Kędra (2021) studerat polska mödrar och deras digitalt medierade kommunikation både inom kärnfamiljen och med familjemedlemmar långt borta. Eftersom digitala kommunikationskanaler är essentiella för dessa förhållanden kallar Kędra deras familjekommunikationspraxis för ”emotionell transnationalism”.

Då syftet med denna studie är att djupare förstå val mellan olika digitala kommunikationskanaler och modaliteter inom den valda kontexten, fungerar polymedia väl som analysramverk. Den valda referensramen erbjuder verktyg för att analysera mina informanternas digitalt medierade kommunikation så som de själva beskriver den. För att söka svar på min forskningsfråga diskuterar jag hur informanternas erfarenheter, förväntningar och mål med kommunikationen påverkar deras digitalt medierade kommunikationspraxis. Då kommunikation inte sker i det fysiska rummet har förhållandet till samtalspartnern betydelse för valen mellan de olika digitala kommunikationskanalerna, språken och modaliteterna. Genom teorin om polymedia kan jag titta närmare på informanternas digitalt medierade kontakter med anknytning till Finland, och hurdan roll det svenska språket har i deras digitalt medierade kommunikation.

3 Material och metod

Detta är en kvalitativ fallstudie. Jag har samlat in material i nära samarbete med informanterna vilket är särskilt motiverat när syftet är att anta informanternas eget perspektiv, utgå från deras beskrivningar och tolkningar av ämnet i fokus och få en bättre och djupare förståelse av det (Kallinen &

Kinnunen 2021). Härnäst presenterar jag mina informanter och redogör för det material och den analysmetod som denna artikel baseras på.

3.1 Informanter

Jag har samlat in material i två steg: först en enkätstudie under 2019 som var riktad till svenskspråkiga finländare i Schweiz och sedan två fallstudier som genomfördes 2020. Enkätstudien hade som syfte att kartlägga användningen av olika digitala medier bland finlandssvenskar i Schweiz (Rosenberg 2019). Tjugonio finlandssvenskar bosatta i Schweiz svarade på enkäten. De kunde i denna ange om de ville bli kontaktade av forskaren för att delta i forskningsprojektets andra del. Nio potentiella informanter kontaktades och de två informanterna i denna artikel – Ia och Karl – tackade ja till fortsatt deltagande. Bakgrundsuppgifter om informanterna ges i tabell 1.

Tabell 1. Demografisk information om informanterna baserad på informanternas egna uppgifter. Namnen är pseudonymer.

Namn	Ia	Karl
Ålder	60 år	40 år
Född i	Finland	Finland
Bosatt i Schweiz sedan	1988	2011
Familj	schweizisk partner, två barn	finlandssvensk partner
Språkliga resurser	svenska, finska, tyska, engelska, franska, italienska, spanska	svenska, engelska, finska, tyska

Ia hade vid tidpunkten för datainsamlingen bott i Schweiz i över trettio år. Hon flyttade till Schweiz med sin dåvarande finska man som hade fått en anställning i Schweiz. Deras tanke var att flytta tillbaka till Finland men efter att de hade fått två barn och hon hade vidareutbildat sig för att kunna arbeta i Schweiz, bestämde de sig för att stanna där. Hennes vardag är mycket flerspråkig. Tyska är hennes hemspråk och engelska använder hon på arbetet och med kolleger. Finska talar hon med sina finländska väninnor och svenska med sina barn. Ia betraktar svenska som sitt modersmål.¹

¹ Att definiera en persons modersmål diskuteras inte ingående i denna studie. Modersmål kan dock definieras på flera sätt: det kan vara det språk som individen först har tillägnat sig eller det språk som hen behärskar bäst eller identifierar sig med (Utbildningsstyrelsen 2022). I denna studie används termen modersmål i stället för till exempel förstaspråk då det är det begrepp som informanterna själva använder.

Karl flyttade till Schweiz med sin finlandssvenska partner år 2011 på grund av sitt jobb. I Schweiz har han samma arbetsgivare som i Finland. Också Karls vardag är flerspråkig. Svenska är hans hemspråk och modersmål. Han talar svenska med sin partner och med en stor del av sina privata kontakter. Engelska och svenska, tidvis också finska, är hans arbetspråk.

3.2 Datainsamling

Materialet samlades in under ca två månader våren 2020 och består av semistrukturerade intervjuer (Mann 2016) och av informanternas egna anteckningar och mediedagböcker (Berg & Düvel 2012). Tillsammans ger dessa en bred bild av informanternas digitalt medierade kommunikation. För att komplettera bilden utförde jag i samarbete med informanterna också mediagram. I tabell 2 ges en översikt över datainsamlingsprocessen.

Tabell 2. Datainsamling våren 2020. Tidtabell och insamlingsmetoder.

Informant	Tidtabell	Material
<i>Ia</i>	20.3.2020	1. intervju
	20.3–27.3.2020	egna anteckningar
	28.3.2020	2. intervju
	29.3–4.4.2020	mediedagbok
	16.4.2020	3. intervju
	11.5.2020	uppföljningsfrågor
<i>Karl</i>	24.3.2020	1. intervju
	24.3–2.4.2020	egna anteckningar
	2.4.2020	2. intervju
	2.4–9.4.2020	mediedagbok
	29.4.2020	3. intervju
	12.5.2020	uppföljningsfrågor

Materialinsamlingen följde principerna för materialinsamling inom digital etnografi (Pink m.fl. 2016; Kaur-Gill & Mohan 2017). Detta betyder dels att själva syftet var att studera informanternas digitalt medierade kommunikation och handlingar, dels att materialet samlades in via digitala kommunikationskanaler (Zoom och e-post).

3.2.1 Intervjuer

Jag tillämpade semistrukturerade intervjuer som metod för att i en viss mån styra diskussionsämnena men kunde ändå ställa tillägsfrågor och ha öppen

och fri diskussion med informanterna (Mann 2016). Materialinsamlingen inleddes när coronaviruspandemin hade brutit ut och de omfattande nedstängningarna reglerade fysiska kontakter i princip i hela världen. Därför ställdes datainsamlingen om och i stället för fysiska träffar intervjuade jag informanterna digitalt på Zoom. Intervjuerna genomfördes vid tre tillfällen per informant och var mellan 38 och 78 minuter (Ia) respektive 16 till 46 minuter (Karl) långa. Jag har transkriberat dem för närmare analys. I analysdelen återges intervjuцитat med standardiserad stavning.

Under den första intervjun fick Ia och Karl berätta om sin bakgrund och därefter fritt om sin digitalt medierade kommunikation, språkanvändning och personliga kontakter de kommunicerar digitalt med, samt reflektera kring valen mellan olika kommunikationskanaler. Efter den första intervjun fick båda informanterna i uppgift att göra preliminära och kortfattade anteckningar om sin digitalt medierade kommunikation. I intervju nummer två utgick diskussionen från dessa anteckningar och detta samtal fungerade sedan som grund för utarbetandet av mediedagböckerna (se nedan). På basis av mediedagböckerna och intervjuerna utarbetade jag preliminära mediagram och i intervju tre fick informanterna en chans att kommentera dessa. I intervju tre gick vi dessutom noggrant igenom mediedagböckerna. Några veckor efter den sista intervjun fick informanterna per e-post kommentera det mediagram som vi hade bearbetat tillsammans och besvara uppföljningsfrågor gällande materialinsamlingen.

3.2.2 Mediedagböcker

Mediedagböckerna består av informanternas egna detaljerade anteckningar om sin digitala kommunikation under en veckas tid i mars respektive april 2020. Mediedagböckerna skrevs således av informanterna själva utan min närvaro som forskare. Jag anvisade informanterna att anteckna all digitalt medierad kommunikation enligt med vem kommunikationen sker, på vilket språk och via vilken kanal samt motivera varför just den kanalen valdes. Denna datainsamlingsmetod gav därtill informanterna utrymme att själva bestämma vad de ytterligare ville reflektera kring. Till exempel Ia valde att dokumentera ämnet för diskussionen i fråga och Karl antecknade utöver den valda kommunikationskanalen vilken modalitet som hade tillämpats.

Informanterna valde sådana anteckningsmetoder som passade dem och deras vardag. Ia förde anteckningar i en Word-fil och sparade några chatt-meddelanden som exempel på sin digitala kommunikation och språkanvändning. Figur 1 är en skärmdump från hennes mediedagbok den 3 april, 2020.

x		arbetskamrat	email	engelska	jobsaker
	x				svar
	x	Sekreterare arbetet	telefon	tyska	jobsaker
	x	Avdelningschef	telefon	tyska	jobsaker
x		Finska väninnor chat	WA	finska	Lustig bild och text på finska (ämbare)
x					Massor med kommentarer
	x				Jag kommenterar
x		Dotter 1	telefon	svenska	Skall vi träffas
	x	Finsk väninna	WA ljudmeddelande	finska	Hur går det
	x	Dotter 1	WA ljudmeddelande	svenska	När träffas
x		Dotter 1	WA	svenska	svar
x		Finska väninnor gruppchat	WA	finska	Video och en massa kommentarer
	x				Jag kommenterar
x		familjegruppchat	WA	engelska	Syster sjunger i en video
	x				Jag kommenterar
x		Finska väninnor gruppchat	WA	finska	Kommentarer betr föregående inlägg

Figur 1. Ias mediedagbok. Den första kolumnen till vänster indikerar inkommande inlägg och den andra kolumnen indikerar utgående inlägg dvs. inlägg som hon själv har producerat eller påbörjat. Den tredje kolumnen anger med vem hon har haft kontakt och den fjärde via vilken kommunikationskanal. De två sista kolumnerna indikerar språkval och diskussionsämne eller inläggets innehåll.

2,4 Instagram	Ser på posts och gillar en del	Svenska/Engelska	Bild/Text	Använder inte så frekvent r
2,4 Outlook	Arbets e-post / globalt	Engelska	Text	Standard inom företaget
2,4 Gmail	Kollar privata email	Svenska/Engelska/Tyska	Text/Länkar	Mest reklam eller bekräftel.
3,4 WhatsApp	Studentgrupp1 ca 100 medlemmar / mest Finland	Svenska	Chat text	
3,4 WhatsApp	Föreningsgrupp ca 130 medlemmar / mest Finland	Svenska	Chat text	Mest för inofficiell kommur
3,4 WhatsApp	Kompis1 / Finland	Svenska	Länkar / Text	
3,4 WhatsApp	Kompis2 / Schweiz	Finska	Länkar / Text	
3,4 Messenger	Mamma / Finland	Svenska	Chat text	
3,4 SMS/iMessage	Pappa / Finland	Svenska	Bild/Text	Gammal vana.
3,4 Messenger	Svärmor/Fru / Finland, Schweiz	Svenska	Bild/Text	
3,4 WhatsApp	Kompis1 / Finland	Svenska	Bild/Text	
3,4 Outlook	Arbets e-post / globalt	Engelska	Text	
3,4 Gmail	Kollar privata email	Svenska/Engelska/Tyska	Text/Länkar	
3,4 WhatsApp	Teamchat 14 deltagare / Finland, Nederländerna, Slovenier	Engelska	Bild/Text	
3,4 Microsoft Teams	Afterwork 16 deltagare / Schweiz, Finland	Engelska	Video chat	
3,4 WhatsApp	Grupp 3 medlemmar / Finland, Norge	Svenska	Bild/Text	
3,4 Messenger	Slidamors 3 medlemmar / Finland, Sverige, Norge	Svenska	Chat text	

Figur 2. Karls mediedagbok. I den första kolumnen finns datum och i den andra kolumnen kommunikationskanal. Den tredje kolumnen indikerar vem han har kommunicerat med eller vad som har varit syftet med medieanvändningen. Den fjärde kolumnen indikerar språkval och den femte vilken modalitet som har tillämpats. Till sist finns en motivering till varför en viss kanal har valts.

Karl använde sig i stället av Microsoft Excel för att anteckna sin digitala kommunikation. I figur 2 återges en del av hans anteckningar och inlägg från torsdagen den 2 april och fredagen den 3 april 2020.

Som forskningsmetod kräver skrivandet av mediedagböcker både tid och engagemang från informanterna men bidrar till att ge en bred bild av de digitalt medierade kommunikationspraktikerna. Mediedagböcker är dock subjektiva beskrivningar av företeelser som informanterna själva har valt att framhäva. Därför har intervjuerna varit en essentiell del av datainsamlingen. Dessa har fungerat för att ge instruktioner om materialinsamlingen, för att ställa frågor om vanor och bruk samt för att i samarbete med informanterna komplettera material till mediagrammen. De olika metoderna kompletterar varandra och ger en djupare förståelse av informanternas digitalt medierade kommunikationspraxis.

3.2.3 Mediagram

Mediagram är en visuell framställning av personliga kontakter och det/de språk, digitala kommunikationskanaler och modaliteter genom vilka kommunikationen mellan de olika kontakterna medieras. Mediagrammet har utvecklats av Lexander och Androutsopoulos (2019) som en metod vid forskning om transnationell medierad interaktion. Under datainsamlingsprocessen utarbetade jag mediagram på basis av informanternas anteckningar, dagböcker och intervjusvar och de fick chansen att kommentera dem. Mediagrammen² som presenteras i denna artikel (se avsnitt 4) är slutgiltiga bearbetningar efter att jag har gått igenom alla sex intervjuer och transkriptionerna av dem. De är tillämpade och anpassade så att de ändamålsmässigt passar in i denna kontext; till skillnad från Lexander och Androutsopoulos (2019) – där de olika personerna och var de geografiskt befinner sig är arrangerade runt informanten – är det i denna artikel de olika kommunikationskanalerna som arrangeras runt informanten. Liksom i Lexanders och Androutsopoulos ursprungliga mediagram, illustreras språk, modalitet och kommunikationskanaler med hjälp av olika färger, streck och ikoner (se bilaga 1 för min anpassning av symboler i denna artikel). För att beakta tillgänglighetsaspekterna i utvecklingen av mediagrammen har färger inte använts i samma utsträckning som i de ursprungliga mediagrammen och textmotsvarigheter till färgerna är inkluderade.

² Mediagrammen är utarbetade i Microsoft Word.

Eftersom fokus är på språk och kommunikation tittar jag närmare på hurdana affordanser olika verktyg, appar och plattformar har och *hur* de används och med vem. De digitala kommunikationskanalerna som är rikligt representerade nämns i diskussionen men det främsta fokuset ligger på val av modalitet dvs. vilken format eller affordans som tillämpas (t.ex. text, bild, ljud, video). Mediagram ger en bred bild av informanternas medielandskap och språkanvändning men för att tolka dem används kvalitativ analys. Analysen grundar sig på polymedia (Madianou & Miller 2013; se avsnitt 2.3 ovan) som utgör den teoretiska utgångspunkten. Mediagrammen presenterar informanternas ofta återkommande digitala kommunikationspraktiker och nätverk under våren 2020. För att få en helhetsbild av hur digitalt medierad kommunikation kan se ut i diaspora finns informanternas alla digitalt upprätthållna kontakter med. I analysen kommer jag att koncentrera mig på de kontakter de har med Finland och diskutera svenskans andel och roll i den digitalt medierade kommunikationen.

4 Analys

Jag har analyserat informanternas egna utsagor från de sammanlagt sex intervjuerna och mediedagböckerna för att få en helhetsförståelse för deras språk- och kommunikationspraxis och deras bakgrund. Deras individuella mediagram ingår i analysen i den mån som beskrivs ovan. De två informanterna presenteras i tur och ordning. Efter att ha gett en helhetsbild av informanternas digitalt medierade kommunikation, diskuterar jag olika faktorer som driver deras digitala kommunikationspraktiker med speciellt fokus på kontakter med Finland och användning av det svenska språket.

4.1 Informanten Ia

Som framkommer av intervjuerna och mediedagboken kommunicerar Ia aktivt digitalt och ser digitala kommunikationskanaler som en del av sitt liv och sin vardag. Hon kommunicerar digitalt både nationellt och internationellt, och privat och professionellt. Både hennes vardag och hennes digitala nätverk är synnerligen flerspråkiga. Ia använder mest tyska och engelska i sin vardag men när fokus har varit på den digitalt medierade kommunikationen, är det finskan som dominerar med flest inlägg. De som Ia kommunicerar digitalt med, speciellt i privata sammanhang, är framför allt sådana människor som hon antingen har umgåtts med en längre tid tillbaka eller sådana som hon också annars träffar ansikte mot ansikte.

Materialinsamlingen påverkades av coronaviruspandemin. Digitala kommunikationskanaler visade sig dock spela en signifikant roll i Ias dagliga kommunikation och hade varit en del av hennes kommunikationsvanor också före pandemin. Figur 3 framställer Ias mediagram och representerar hennes digitala nätverk och kommunikationspraktiker våren 2020.

För Ia är de fysiska träffarna viktiga och de flesta av hennes sociala kontakter är i Schweiz. När hon flyttade till Schweiz 1988 fanns det inga internetbaserade, digitala kommunikationskanaler som hade möjliggjort en aktiv, digital kontakt med människor som bodde längre bort. Därtill har den geografiska distansen påverkat hennes nätverk och därmed även hennes digitala kommunikationspraktiker. Ia konstaterar att pandemin ökade mängden digital kommunikation i professionella sammanhang och de olika gruppchattarna var mycket aktiva under våren 2020. Pandemin ökade i sin tur inte antalet privata kontakter utan snarare mängden kommunikation. Detta gällde dock inte den digitala kommunikationen med barnen och med system: kontakten med dem hade redan länge varit aktiv och fortsatte alltså så.

Ias digitala kommunikationspraktiker drivs starkt av sociala faktorer. Hon har aktiva gruppchattar med en grupp finländska kvinnor och med sina arbetskolleger. WhatsApp är den vanligaste kanal hon väljer med en stor del av sina privata kontakter. Ia konstaterar att WhatsApp har varit ett praktiskt val. Därtill ringer hon gärna röstsamtal för att sköta ärenden men också för att kunna ha mer interaktion med sina nära kontakter (se vidare nedan). Ia hade inte inkluderat Teams-möten i sin mediedagbok eftersom hon precis hade tagit i bruk Teams vid tiden för datainsamlingen. I intervjuerna berättade hon dock att Teams hade blivit ett vanligt medium på arbetet på grund av coronaviruspandemin och distansarbete. Eftersom hennes arbete är socialt och vanligtvis på plats, är Teams ett praktiskt val: Teams erbjuder affordanser som möjliggör dylikt arbete på distans. E-post, som sedan länge varit ett bekant medium för henne, väljer hon då ärendet är formellt eller då hon inte behöver ett omedelbart svar. Om hon däremot behöver ett snabbt svar brukar hon ringa eller skicka ett direkt meddelande.

4.1.1 Kontakt med Finland

Ia berättar att Finland numera känns rätt exotiskt eftersom hon inte har regelbunden kontakt med landet längre. Kontakten och resorna till Finland minskade efter att Ias båda föräldrar hade gått bort. Hennes liv är i stort sett i Schweiz då hennes barn är födda och uppvuxna där, hennes nuvarande partner är schweizisk och hon har sitt arbete där.

Jag är ju inte regelbundet mera i Finland eftersom mina båda föräldrar är döda men då när jag va regelbundet där så det var ju mest bara då som en slags semester för mig, jag bodde ju inte mera där. Finland blev för mig ett land där jag var bara när det var vackert sommar eller bara kanske ett veckoslut hos mina föräldrar, det var, det har blivit exotiskt och jag känner mig ganska hemma i Schweiz, måste jag säga. (Intervju 3 med Ia)

Eftersom Ia inte har så många aktiva kontakter till eller i Finland upprätthålls hennes förbindelse med Finland lokalt och indirekt genom andra finländare i Schweiz. Hon har en aktiv WhatsApp-gruppchatt med en grupp finländska, finskspråkiga vänner och gruppchatten kan ses som en digital mikrodiaspora i en diaspora. De kommunicerar på finska och språket är en viktig förenande faktor. Ias barndomsfamilj var svenskspråkig men hon växte upp på en finsk ort och finskan har alltid haft en synlig roll i hennes liv. Eftersom hon delar en kulturell och språklig bakgrund och en likartad livssituation i en diaspora med dessa kvinnor, finns det språkliga och sociala faktorer som samverkar i denna gruppchat. Modaliteterna i denna gruppchatt kan variera; de både skriver och skickar bilder och videor och ibland kan de också dela eller skriva något på tyska. De ämnen som diskuteras är mångsidiga även om de för det mesta skickar korta hälsningar och delar humoristiskt, multimodalt material. Att Ia får kommunicera på finska med sina landsmaninnor fyller även en emotionell funktion då gruppen påminner henne om hennes rötter.

Det är så trevligt att vara med sina landsmän och som är så där mer eller mindre i samma ålder, för då har man, man har den där kulturella bakgrunden och när man pratar om ämbar så då förstår alla liksom att vad det handlar om. (Intervju 3 med Ia)

Ia konstaterar att hon har patriotiska känslor gentemot Finland och att hennes finländska identitet är stark. Att kunna dela vardag och erfarenheter med ens landsmaninnor och få stöd av likasinnade i en diaspora är värdefullt och fyller en viktig lucka i Ias sociala liv. Denna gruppchat upprätthåller och förstärker den kulturella identiteten, inte bara den finländska identiteten utan en delad känsla av att som finländare bo i en diaspora. I gruppchatten kan de dela anekdoter om både Finland och Schweiz, på finska. Även Harjula och Himmelroos (2020) och Herberts (2019) har konstaterat att kontakter till

Finland kan upprätthållas genom kontakter med andra finländare i det nya bosättningslandet.

Ia berättar att hon har några vänner kvar i Finland men deras kontakt är sporadisk. Hon har också flera gamla bekanta i Finland som vänner på Facebook men de kommunicerar inte regelbundet eller håller kontakt desto mera. Vissa sociala medier, så som Facebook, möjliggör skapandet av kontakter genom att man kan lägga till människor i sitt nätverk. Även om Facebook erbjuder mångsidiga affordanser för kommunikation (t.ex. att chatta i Messenger), kommunicerar Ia inte aktivt med sitt bredare nätverk via denna kanal.

[På Facebook] en massa med finska och, också svenska före detta klasskamrater, och barndomsvänner - - men det är inte egentligen någon äkta kommunikation liksom. I Finland så har jag några väninnor som jag har kontakt med men egentligen är det mest så att när jag har farit till Finland så då har jag tagit kontakt och sagt att nu kommer jag till Finland och så har vi träffats, så det är int så att vi sku skriva hela tiden under året. (Intervju 2 med Ia)

Det geografiska avståndet och de olika medielandskapen då och nu har påverkat Ias kontakt med Finland. Men det är ändå möjligt att ta kontakt då det finns behov av det. Till exempel brukar Ia skriva till sina finländska kontakter på Facebook när hon planerar resa till Finland. När Ia reflekterar över sin identitet, identifierar hon sig både med Finland och Schweiz. Hennes finländska identitet är stark men hon skulle inte kunna tänka sig att flytta tillbaka till Finland. Hon känner sig hemma i Schweiz.

4.1.2 Användning av svenska

Ia använder inte så mycket svenska i sin vardag men dess roll är ändå stor. Hon konstaterar att det de facto blir mer svenska tack vare de olika digitala affordanserna då de möjliggör kommunikation med barnen som har flyttat hemifrån och bor i Schweiz och med system och syskonbarnen som bor i Storbritannien. Hon använder i princip svenska enbart med dem. Även om barnen bor relativt nära henne, träffas de inte så ofta och detta påverkar deras kommunikationspraxis. Kontakten är dock intensiv och upprätthålls digitalt. Även om tyska är barnens starkaste språk har svenska alltid varit det språk de använder med sin mor. Svenska är också det språk som barnen använder sinsemellan.

[Vi] skriver, och det är då alltså svenska. - - de kan inte alls rättskrivning så därför så vill jag, är jag också mån om att göra det här att försöka tala riktig svenska så att deras svenska också hålls på nån viss nivå. (Intervju 2 med Ia)

Det som vi skriver inom WhatsApp, så det är mycket korta saker men vi håller oss till svenskan fast de inte kan skriva svenska. (Intervju 3 med Ia)

För Ia har det varit viktigt att hennes barn kan och har lärt sig svenska. Även om de ofta skriver korta meddelanden, skriver de på svenska och Ia har alltid varit mån om att använda korrekt språk med sina barn. Ibland kan Ia även kommentera barnens rättstavning i deras chattar. Hon har tillägnat sig en roll som språklig förebild och medierare. Även om hon försöker vara konsekvent med att tala svenska med sina barn är det inte alltid lätt i en diaspora. Det är en utmaning att upprätthålla språk som inte används i omgivningen eller undervisas i skolan.

Ia skulle gärna ringa mer eftersom röstsamtal ger mera plats och tid för kommunikation. Hon tror att det möjligtvis kunde ha blivit mer kommunikation på svenska om enbart röstsamtal fanns tillhands.

Om inte där de här medierna sku finnas, ja-a, så då sku jag väl ringa oftare, telefonera oftare med mina barn, kanske det sku till och med bli lite mera [svenska] för kanske är telefonsamtal dock längre än en liten, än att man frågar att hur mår du. - - Om det bara sku finnas telefon så sku vi kanske använda svenska lite mera faktiskt. (Intervju 2 med Ia)

Ia berättar att hon ibland skickar längre meddelanden till sina barn men svaret hon får kan bestå av ett eller några enstaka ord. Trots detta spelar chatt-diskussioner och meddelanden via digitala kommunikationskanaler utan tvekan en betydande roll för en mångsidig användning av språket och upprätthåller såväl hennes som barnens svenska. Digitala kommunikationskanaler erbjuder således en viktig plattform för dem att ta hand om det gemensamma språket, svenska, men också att upprätthålla en emotionell kontakt. Digitala kommunikationskanaler fyller sådana emotionella, språkliga, praktiska och till och med pedagogiska funktioner i deras vardag som inte skulle fyllas på något annat sätt.

Ia berättar vidare att hon står nära sin syster och hennes barn. De träffas dock sällan eftersom systemen och hennes barn bor i Storbritannien. Därför har hon tillsammans med sina barn, sin syster och hennes barn en WhatsApp-gruppchatt. Språken som används i den är svenska och engelska, men i praktiken blir det oftast engelska eftersom Ias syskonbarn inte behärskar svenska lika flytande som Ias egna barn. När coronaviruspandemin bröt ut kom de tillsammans överens om att ordna ett Zoom-videomöte varje söndag för att säkra en regelbunden kontakt. Liksom WhatsApp-gruppchatten hon har med sina finländska vänner, fungerar den digitalt medierade kommunikationen mellan Ia och hennes syster som en emotionell och språklig kontakt

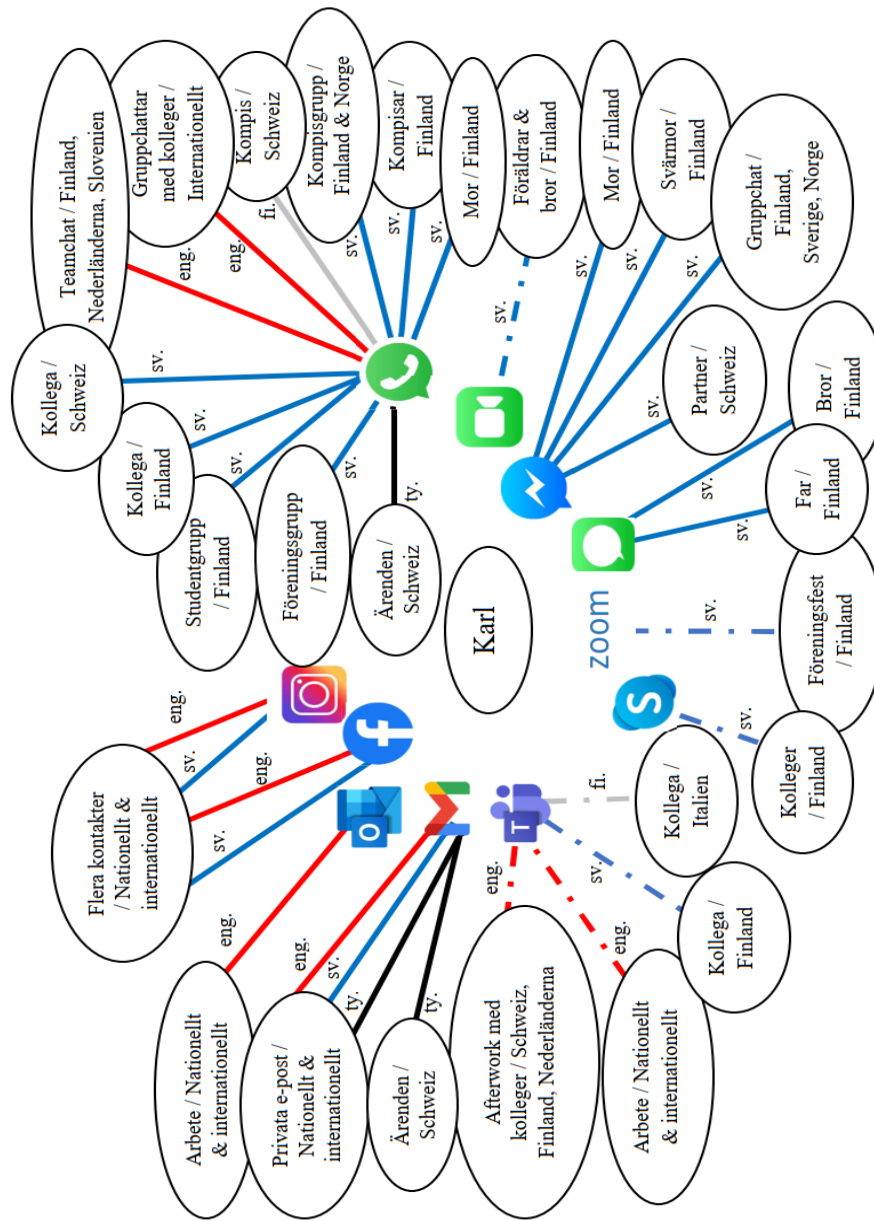
till rötterna och hemlandet eftersom de delar samma utgångspunkter och språkliga och kulturella bakgrund.

Ias kontakt med andra finlandssvenskar i Schweiz är sporadisk. När Ia flyttade till Schweiz var hon med och grundade en finlandssvensk klubb som ordnade olika aktiviteter och träffar för finlandssvenska kvinnor. Hon håller bara i ringa grad kontakt med gruppen nuförtiden. Träffarna äger rum i en annan stad och det geografiska avståndet har blivit för långt för henne. Hon önskar emellertid att hon fick mer tid för gruppen i framtiden eftersom den skulle främja hennes kontakt med de finlandssvenska rötterna. I dagens läge kan man se hur digital kommunikation bidrar till hennes användning av sitt modersmål. Digitala kommunikationskanaler möjliggör kommunikation med hennes barn och syster och är därmed viktiga för deras interaktion och språk-användning.

4.2 Informanten Karl

Karl navigerar skickligt mellan olika kommunikationskanaler och väljer den kanal och modalitet som bäst passar i situationen och för mottagaren. Karls främsta privata kontakter finns i Finland men hans nätverk består också av internationella kontakter. Hans nätverk är flerspråkigt och hans självvärdering av språkkunskaperna syns i valet av modalitet: på engelska, svenska och finska kan han välja mellan olika modaliteter, också video- och röstsamtal, men på tyska föredrar han skriftlig kommunikation. Han använder mest svenska och engelska i sin vardag men svenskan dominerar hans digitala kommunikation. Digitala kommunikationskanaler har spelat en signifikant roll i Karls dagliga kommunikation redan länge, både i privata och i professionella sammanhang. Figur 4 framställer Karls mediagram som representerar hans digitala kommunikationspraktiker våren 2020.

Karl flyttade från Finland år 2011 och de olika digitala kommunikationskanalerna har möjliggjort en sömlös kontakt med hemlandet och kontakterna där: vissa av dessa alternativ fanns redan då han flyttade från Finland (så som Skype och Facebook Messenger). Digital kommunikation har naturligt kunnat ersätta andra sätt att kommunicera och umgås med familj, vänner och bekanta, såväl nationellt som internationellt, utan att den geografiska distansen i en allt för stor utsträckning har påverkat de sociala kontakterna. Karl tror inte att hans medieanvändning skulle se så mycket annorlunda ut i Finland eftersom den digitala kommunikationen är en så etablerad del av hans vardag. Karl konstaterar dock att pandemin ökade antalet digitala träffar och evenemang (så som after work). Pandemin har därmed lett till att man kan delta i flera olika aktiviteter oberoende var man befinner sig.

Figur 4. Karls mediagram. De olika kanalerna och deras geografiska läge är kopplade till och arrangerade runt informanten via den kommunikationskanal som de använder för digitalt medierad kommunikation. De olika färgerna representerar olika språk: svenska/sv. (blått), engelska/eng. (rött), tyska/ty. (svart), finska/fi. (grått). De olika strecken representerar modalitet: skrift/chat dvs. textmeddelanden och chattar som ofta innehåller bilder, videosnuttar, emojis, länkar eller grafik (kontinuerligt streck) och video-röstsamtal (punkter och streck). Ikonerna representerar de olika kommunikationskanaler som används.

Karls digitala kommunikationspraktiker drivs starkt av sociala faktorer men präglas också av arbetskulturen. Han chattar aktivt med flera vänner, familjemedlemmar och kolleger (WhatsApp, Facebook Messenger, iMessage) och är med i olika gruppchattar (WhatsApp, Facebook Messenger). Karl konstaterar att med vissa personer har en viss kommunikationskanal blivit till en vana och då behöver man inte diskutera det desto mera då det redan finns ett samförstånd mellan samtalspartnerna. Eftersom hans arbete är internationellt har videomöten (Teams, Skype) varit en del av hans professionella vardag redan länge. Han använder två olika e-postleverantörer: Gmail i privata sammanhang och Outlook i professionella sammanhang. Om han förväntar sig ett snabbt svar skickar han ett direkt meddelande, men om ärendet inte är brådskande kan han välja e-post. Med sin övriga familj i Finland brukar han ringa videosamtal men däremot ringer han sällan röstsamtal. Ifall han överväger att ringa frågar han först mottagaren om det är lämpligt att göra det. Detta avslöjar inte bara Karls mål med kommunikationen utan också hans handlingskultur. Vissa sociala medier (Facebook, Instagram) fungerar närmast som informationskanaler för honom.

4.2.1 Kontakt med Finland

En stor del av Karls sociala nätverk är kvar i Finland. Han kommunicerar aktivt med sina vänner och kommunikationskanalen är då för det mesta WhatsApp. Karl menar att de väljer WhatsApp eftersom det är en enkel kanal som möjliggör multimodalitet. Han använder också digitala kommunikationskanaler för att hålla sig uppdaterad om saker och ting som sker i Finland och i hans finländska nätverk. Att kunna hålla kontakt och följa med vad som är på gång spelar en väsentlig roll i Karls vardag och därmed i hans sociala liv. Vissa gruppchattar fyller därför också en informerande funktion. Hans förväntningar och roll i olika gruppchattar påverkar i vilken mån han deltar i diskussioner.

[Digitala kommunikationskanaler] är viktiga på så sätt att man följer med vad som händer. Var man befinner sig spelar inte så stor roll i att man är uppdaterad av vad som händer. Man får ganska ofta uppdateringar om vad folk håller på med och så här. (Intervju 3 med Karl)

Också Karls övriga familj är kvar i Finland. Karls digitala kommunikation med de närmaste familjemedlemmarna kännetecknas av mångsidig och multimodal kommunikation via olika kanaler; de både chattar och ringer videosamtal till varandra. Kommunikationskanalen kan variera beroende på sammanhanget och samtalspartnern. Att se varandra via en skärm ökar samhörigheten

och det kan vara en orsak till att han gärna väljer videosamtal med de närmaste familjemedlemmarna.

Brukar vara just med familjen i princip som [det blir] video. (Intervju 3 med Karl)

Karl jobbar för samma företag i Schweiz som han jobbade för i Finland. Han har många kolleger i Finland och regelbunden arbetsrelaterad digital kommunikation med Finland. Hans internationella arbete och distansmöten styr hans arbetsrelaterade digitala kommunikationspraktiker och språkbruk. I professionella sammanhang använder han närmast e-post samt röst- och videosamtal (t.ex. Teams, Skype) och av praktiska skäl är arbetsspråket oftast engelska men också svenska och finska förekommer. Under coronatiden har digitala kommunikationskanaler använts också med sociala motiv då Karl har deltagit i after work-videomöten med sina kolleger, såväl från Finland som annanstans ifrån.

Utöver sina vänner, familj och arbete har han också andra kontakter i Finland. Han berättar att han fortfarande är aktiv i sin finländska studentförening och har en roll som sin nations kurator. De har en gruppchatt och ordnar även aktiviteter på distans. På detta sätt är det möjligt för honom att ta del av verksamheten oberoende av var han befinner sig. Eftersom han kan hålla kontakt med sina gamla studiekamrater bidrar studentverksamheten till gemenskap. Denna slags verksamhet har oftast starka och långa traditioner och man delar en känsla av tillhörighet med andra som har studerat vid samma lärosäte. Att kunna delta i denna verksamhet har social betydelse eftersom han inte skapar dylika relationer någon annanstans.

Karl använder digitala kommunikationskanaler också av praktiska skäl. Han äger en bostad i Finland och tack vare digitala kommunikationskanaler har han haft möjlighet att delta i husbolagets möten på distans. Deltagandet i aktiviteter som sker i Finland hade inte varit möjligt om digital kommunikation inte hade varit ett alternativ.

Man har kunnat vara med på evenemang som annars sku bara ha ordnats till exempel i Finland. Där har de [digitala kommunikationskanaler] hjälpt till. (Intervju 3 med Karl)

Han berättar att han utöver de sociala kontakterna läser finska och finlands-svenska tidningar och tar del av annan nyhetsförmedling från Finland. Han kan lätt hålla sig uppdaterad och läsa och få information om diverse ämnen och händelser. Man kan konstatera att digitala kommunikationskanaler (och andra medier) i hans fall är mycket betydelsefulla för att kunna hålla kontakt med hemlandet och delta i och vara medveten om sådant som sker i samhället. Detta bidrar till en stark anknytning till hemlandet.

Jag läser int lokaltidningar i Schweiz till exempel eller nånt sånt. Jag har säkert betydligt bättre koll på vad som händer i Finland än vad som händer i Schweiz. - - Det blir ju lätt så att man läser nyheter bara såna man är van med. Eller var intresse finns. Klart man kollar vad som händer här på ett annat sätt men förstås man ser på internationella nyheter och sånt. - - Man håller kontakt eller man vet vad som är på gång på olika platser. - - De har en väsentlig roll på det sättet att man vet vad som diskuteras eller vad som är hot topic i Finland till exempel. (Intervju 3 med Karl)

Karl konstaterar att om dessa kanaler inte fanns skulle han säkert använda några andra verktyg eller kanaler. Detta visar den betydelse digitala kommunikationskanaler har och den lucka som de fyller i hans sociala liv.

4.2.2 Användning av svenska

I sin vardag använder Karl mest svenska. Förutom den dagliga kommunikationen med partnern är kommunikation ansikte mot ansikte på svenska dock begränsad. Den digitala kommunikationsmiljön – som visserligen är flerspråkig – domineras dock av svenska, såväl nationellt som internationellt.

Nog använder jag ju svenska till största delen, används både som hemspråk och kommunikation med kompisar, alltså nästan all kommunikation. Sen är ju förstås arbetsspråk en annan sak men nog tänker man ju på svenska i alla fall - - Man använder samma språk egentligen. (Intervju 3 med Karl)

Svenska är också ett av Karls arbetsspråk och han kan kommunicera på sitt modersmål också på arbetsplatsen även om han lever i en diaspora. Att digitala kommunikationskanaler möjliggör arbete på svenska och finska i utlandet är utan tvekan beaktansvärt i en alltmer globaliserad företagsvärld som domineras av engelskan.

Svenskspråkiga chattar och samtal med familjemedlemmar, kompisar och kolleger utgör en stor del av Karls digitalt medierade kommunikation. Det betyder att hans digitala nätverk utgör en stor del av hans sociala nätverk och har betydelse för hans användning av svenska. Digitala kommunikationskanaler erbjuder möjligheter för honom att kommunicera och hålla sig uppdaterad på sitt modersmål då omgivningen annars domineras av andra språk. Tack vare digitala kommunikationskanaler har svenskan i Karls fall inte lidit en domänförlust.

När Karl reflekterar över sin digitala kommunikation och språkanvändning, identifierar han sig som finlandssvensk. Att han kan använda svenska i sin vardag är avgörande för hans finlandssvenska identitet. Han tycker dessutom inte att hans språkliga identitet har förändrats fast han har flyttat till Schweiz. Orsaken kan vara att svenskan hela den tiden han har bott i Schweiz har varit

stark i hans vardag: tack vare hans hemmiljö, bakgrund och arbete samt det medielandskap där han befunnit sig och fortfarande befinner sig har han inte tappat kontakten med språket eller Svenskfinland.

5 Diskussion

Denna fallstudie presenterar två utlandsfinlandssvenskar i den schweiziska diasporan och deras digitala kommunikationspraktiker. De uppvisar sinsemellan både likheter och olikheter. Ia och Karl har hittat olika strategier att kommunicera digitalt och navigera mellan olika digitala kommunikationskanaler för att hålla kontakt med sitt tidigare hemland och använda sitt modersmål, svenska. Kontakten med Finland visar sig i olika grad hos Ia och Karl, men båda är aktiva i kontakten med sina "landsmän", antingen lokalt, internationellt eller både och. Också svenskans andel i den dagliga kommunikationen skiljer sig åt mellan Ia och Karl, men språkets roll är ändå betydande för båda informanterna. Studien bekräftar tidigare forskningsresultat om den viktiga roll som digitala kommunikationskanaler har för upprätthållandet av kontakter med det tidigare hemlandet (Kepsu & Henriksson 2019; Herberts 2019; de Bruin 2019; Harjula & Himmelroos 2020) och även hur de möjliggör en flerspråkig språkanvändning (Cuban 2014; Palviainen 2020; Palviainen & Kędra 2020; Lexander 2020; 2021; Palviainen & Räisä 2022).

Digital kommunikation ska inte ses som något separat från Ias och Karls vardag, utan som en integrerad del av deras liv. En analys av de faktorer som styr deras digitala kommunikation, med särskilt fokus på kontakt med Finland och användningen av det svenska språket i diaspora, visar att faktorerna är mångfacetterade. Teorin om polymedia fokuserar på inverkan som emotionella och sociala faktorer har på valen av medier (Madianou & Miller 2013). Ur informanternas beskrivningar kan man dock utöver dessa urskilja ytterligare faktorer som framstår som betydelsefulla för deras polymediaval: praktiska, habituella, kulturella, språkliga, pedagogiska och historiska. Dessa faktorer är överlappande och digitala kommunikationspraktiker styrs oftast av flera varierande faktorer.

De vanligaste motiven bakom val av kommunikationskanal eller modalitet är att vissa kommunikationskanaler används av *praktiska* eller av *habituella skäl*, dvs. att det är lätt och effektivt eller att det har blivit till en vana. Det visade sig dock att även *emotionella faktorer* med känslomässiga eller affektiva motiv spelade en väsentlig roll för kommunikation med framför allt familjemedlemmar. När en relation är betydelsefull föredrar informanterna gärna video- eller röstsamtal, dels för att få en synkron och djupare kontakt

(jfr Nie 2001), dels för att se eller höra den andra och kunna delta i varandras vardag (jfr Baldassar 2016; Nedelcu & Wyss 2016; Norris 2016; Palviainen & Keđra 2020). Emotionella faktorer styr också sådan kommunikation som inte har någon större praktisk funktion utan tanken är närmast att visa att man tänker på den andra. Detta gör Ia till exempel genom att skicka en kort hälsning eller en rolig bild. Även *sociala faktorer*, dvs. faktorer som bidrar till gemenskap och känsla av tillhörighet och identitet framför allt med vänner och olika omgängen styr digitala kommunikationspraktiker. Exempel på detta är funktionen som flera av Ias och Karls gruppchattar har.

En annan vanlig faktor var *kulturell*, dvs. handlingskultur och personliga tillvägagångssätt som informanterna har tillägnat sig och som styr deras personliga sätt att agera i olika digitala kommunikationssituationer. Detta var särskilt tydligt i anslutning till röstsamtal. Medan Ia gärna ringer i olika sammanhang, brukar Karl inte göra det. Genom att fråga om det passar att ringa respekterar Karl mottagarens personliga utrymme och det kan därför stärka känslan av självständighet och frihet både ur sändarens och mottagarens synvinkel (jfr Pettigrew 2009). Handlingskulturen kan därtill variera från en generation till en annan. Kulturella faktorer inbegriper även arbetskultur som av Karl bland annat beskrivs i hans val av videosamtal (Teams, Skype) och e-post eller Ias val mellan e-post, Teams eller röstsamtal för olika typer av arbetsuppgifter.

I Karls fall möjliggör digitala kommunikationskanaler arbete på svenska i utlandet vilket har en språkbevarande betydelse såväl på individnivå som på en samhällelig nivå. Därmed har även *språkliga faktorer* en betydelse och driver Ias och Karls kommunikationspraktiker. Digitala kommunikationskanaler erbjuder en värdefull plattform för Karl att använda och kommunicera på svenska eftersom svenskans andel i kommunikationen ansikte mot ansikte i diasporan är marginell. I och med det har svenskan i Karls fall en levande roll i hans dagliga liv och betydelse för hans finlandssvenska identitet. I Ias fall har digital kommunikation på svenska en betydande roll även om hon kommunicerar mindre på svenska än till exempel på engelska eller tyska. Hon chattar aktivt med sina barn och digitala kommunikationskanaler är en viktig del av deras kommunikation (jfr Said 2021; Palviainen & Räisä 2022). Ia föredrar dock att ringa, eftersom hon tycker deras kommunikation på så sätt blir både innehållsmässigt och språkligt rikare. Vissa kommunikationstillfällen kan till och med innefatta *pedagogiska drag* då Ia kan korrigera barnens språkanvändning. Digitala kommunikationskanaler erbjuder en viktig plattform för Ia och barnen att inte bara upprätthålla en emotionell kontakt utan också använda det gemensamma språket, svenska. Att upprätthålla ett levande och vårdat språk är en utmaning för flerspråkiga familjer i diaspora (jfr Schwartz 2008; Gharibi & Seals 2020). Ia känner sig dock stolt

över att hon har kunnat bevara språket med sina barn och att barnen talar svenska också sinsemellan.

Slutligen har jag kunnat urskilja en *historisk dimension* som påverkar de digitala vanorna. Hit räknar jag informanternas personliga erfarenheter och deras förväntningar kring digital kommunikation. De två informanternas olika historiska bakgrunder påverkar den nutida användningen av det digitala kommunikationslandskapet. Speciellt tydligt syns detta i hur de upprätthåller kontakter med det tidigare hemlandet. Medan Karl har täta digitalt medierade, både privata och professionella, kontakter till Finland har Ia endast sporadisk kontakt till Finland. Utöver de sociala kontakterna följer Karl hellre finsk nyhetsförmedling än schweizisk. Kommunikationskanalerna fungerar som verktyg för honom att inhämta information och hålla sig uppdaterad om saker som sker i hans nätverk. Att hålla sig uppdaterad om det tidigare hemlandet verkar också i hans fall bero på hans fasta anknytning till landet (jfr Harjula & Himmelroos 2020). En betydande skillnad mellan Ia och Karl är tidpunkten då de har flyttat utomlands och hur länge de har levt i en diaspora.

6 Avslutning

Denna studie visade att digitala kommunikationskanaler var betydelsefulla för både Ia och Karl, deras relation till Finland och användningen av svenska, oavsett antalet kontakter eller var dessa befann sig geografiskt. De digitala kommunikationskanalerna fyllde sådana funktioner i deras vardag och i den nuvarande kontexten som inte skulle fyllas på något annat sätt. Samtidigt som studien ger en unik inblick i två utlandsfinlandssvenskars digitalt medierade språkbruk, visar den också den rent samhälleliga betydelse som digital kommunikation kan ha för Svenskfinland och för vitaliseringen av svenskan i Finland: digitala kommunikationskanaler erbjuder beaktansvärda möjligheter för utlandsfinlandssvenskar att upprätthålla svenskan i diasporan, liksom att bibehålla kontakt mellan diaspora och hemland över tid och rum.

Denna studie har undersökt ett mycket komplext fenomen. Utöver att på djupet undersöka språkvanor och digitala vanor hos två individer i gruppen utlandsfinlandssvenskar – som fortsättningsvis är en ganska litet utforskad grupp – har studien bidragit med vissa nya teoretiska och metodologiska insikter. Polymediateorin (Madianou & Miller 2012; 2013) handlar visserligen om att undersöka motiv och val av teknologi i sociala relationer, men teorin brukar inte behandla val av språk. Min studie bidrar därför till sådan forskning där även språkval integreras i den komplexa analysen (se Lexander 2020; 2021). I vidare forskning kunde man, utöver faktorer som driver informanternas digitala kommunikation, även mer systematiskt studera vilka

betydelser eller *konsekvenser* digitala kommunikationskanaler har för individer i diaspora. Så som denna och andra studier har kunnat upptäcka, har digitalt medierad kommunikation inom arbetslivet (Selg 2011; Weber & Kim 2015; Walden 2016; Diab-Bahman & Al-Enzi 2020; González Ramos 2020) och hos transnationella familjer (Christensen 2009; Lexander 2020; Palviainen & Kędra 2020; Kędra 2021) blivit alltmer omfattande. Därmed behövs det mer kunskap om hur dylika digitalt medierade kommunikationspraktiker kan se ut hos utlandsfinlandssvenskar.

Då man inte kan generalisera på basis av endast två informanter, behövs mer forskning kring ämnet. I enkätstudien som på våren 2019 riktades till finlandssvenskar i Schweiz (Rosenberg 2019) framgick att olika digitala medier användes i flera syften och på flera språk. Alla (n=29) kommunicerade på svenska via digitala kanaler vilket visade den stora betydelsen digitala kommunikationskanaler hade för upprätthållandet av svenskan i utlandet. Men att därtill studera faktorer bakom utlandsfinlandssvenskars digitalt medierade kommunikationspraktiker är mycket invecklat och rikt vilket det analyserade materialet har gett exempel på. De åtta faktorerna: emotionell, social, praktisk, habituell, kulturell, språklig, pedagogisk och historisk, som jag har identifierat som viktiga för Ia och Karl i deras polymediaval, kan undersökas även i andra sammanhang och populationer. Särskilt efterlyses vidare forskning kring andra utlandsfinlandssvenskar, speciellt hur deras kontakter med Finland och Svenskfinland bibehålls över tid och rum och hurdana digitala strategier de tillämpar för att kunna använda, vårda och upprätthålla modersmålet, svenska.

Litteratur

- Aldous, Joan & Klein, David M. (1991). Sentiment and Services: Models of Intergenerational Relationships in Mid-Life. *Journal of Marriage and Family*, 53:3, s. 595–608. Doi: <https://doi.org/10.2307/352736>.
- Baldassar, Loretta (2016). De-Demonizing Distance in Mobile Family Lives: Co-Presence, Care Circulation and Polymedia as Vibrant Matter. *Global Networks*, 16:2, s. 145–163. Doi: <https://doi.org/10.1111/glob.12109>.
- Berg, Matthias & Düvel, Caroline (2012). Qualitative media diaries: An instrument for doing research from a mobile media ethnographic perspective. *Interactions: Studies in Communication & Culture*, 3:1, s. 71–89. Doi: https://doi.org/10.1386/iscc.3.1.71_1.
- Bergström, Annika (2016). Sverigeorientering bland svenskar i utlandet. I: Solevid, Maria (red.). *Svenska utlandsröster*. Göteborg: SOM-institutet. S. 65–77. <https://www.gu.se/sites/default/files/2020-05/Svenska-utlandsr%C3%B6ster-fulltext.pdf>.
- de Bruin, Joost (2019). New Zealand migrants, polymedia and the ambivalences of staying in touch. *Convergence*, 25:3, s. 479–495. Doi: <https://doi.org/10.1177/1354856517721806>.

- Carstensen, Laura L., Isaacowitz, Derek M., & Charles, Susan T. (1999). Taking time seriously: A theory of socioemotional selectivity. *American Psychologist*, 54:3, s. 165–181. Doi: <https://doi.org/10.1037/0003-066X.54.3.165>.
- Carstensen, Laura L. & Lang, Frieder R. (2007). Sozioemotionale Selektivität über die Lebensspanne: Grundlagen und empirische Befunde. I: Brandstädter, Jochen & Lindenberger, Ulman (red.). *Entwicklungspsychologie der Lebensspanne, Ein Lehrbuch*. Kohlhammer: Stuttgart. S. 389–412. https://www.researchgate.net/profile/Frieder-Lang/publication/288895310_Sozioemotionale_Selektivitaet_uber_die_Lebensspanne_Grundlagen_und_empirische_Befunde/links/56d41b2008ae2ea08cf8d583/Sozioemotionale-Selektivitaet-ueber-die-Lebensspanne-Grundlagen-und-empirische-Befunde.pdf.
- Christensen, Toke Haunstrup (2009). 'Connected Presence' in Distributed Family Life. *New Media & Society*, 11:3, s. 433–451. Doi: <https://doi.org/10.1177/1461444808101620>.
- Cohen, Robin (2022). *Global Diasporas: An Introduction* (3 uppl.). Routledge. Doi: <https://doi.org/10.4324/9781003256526>.
- Cuban, Sondra (2014). Transnational families, ICTs and mobile learning. *International Journal of Lifelong Education*, 33:6, s. 737–754. Doi: <https://doi.org/10.1080/02601370.2014.963182>.
- Dekker, Rianne & Engbersen, Godfried (2014). How Social Media Transform Migrant Networks and Facilitate Migration. *Global Networks*, 14, s. 401–418. Doi: <https://doi.org/10.1111/glob.12040>.
- Diab-Bahman, Randa & Al-Enzi, Abrar (2020). The impact of COVID-19 pandemic on conventional work settings. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 40:9/10, s. 909–927. Doi: <https://doi.org/10.1108/IJSSP-07-2020-0262>.
- Elias, Nelly & Lemish, Dafna (2009). Spinning the web of identity: Internet's roles in immigrant adolescents' search of identity. *New Media & Society*, 11:4, s. 533–551. Doi: <https://doi.org/10.1177/1461444809102959>.
- Farshbaf Shaker, Sahel (2018). A Study of Transnational Communication Among Iranian Migrant Women in Australia. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 16:3, s. 293–312. Doi: <https://doi.org/10.1080/15562948.2017.1283078>.
- Finland Abroad (2023). *Suomi ja Sveitsi – kahdenväliset suhteet*. <https://finlandabroad.fi/web/che/kahdenväliset-suhteet>. (Hämtad 2.3.2023)
- Gharibi, Khadij & Seals, Corinne (2020). Heritage language policies of the Iranian diaspora in New Zealand. *International Multilingual Research Journal*, 14:4, s. 287–303. Doi: <https://doi.org/10.1080/19313152.2019.1653746>.
- González Ramos, Ana M. (2020). Digital communication tools for fostering career advancement and sustaining interpersonal relationships. *Sociological Research Online*, 25:2, s. 184–200. Doi: <https://doi.org/10.1177/1360780419861649>.
- Hampton, Keith N., Sessions, Lauren F., & Her, Eun Ja (2011). Core network, social isolation, and new media. *Information, Communication & Society*, 14:1, s. 130–155. Doi: <https://doi.org/10.1080/1369118X.2010.513417>.
- Harjula, Mikael & Himmelroos, Staffan (2020). En kartläggning av utlandsfinlandssvenskarna: vad kännetecknar svenskspråkiga utlandsfinländare och deras förhållande till Finland? *Finsk Tidskrift: kultur, ekonomi, politik*, 5, s. 25–41. http://www.finsktidskrift.fi/wp-content/uploads/2020/10/FT_5_2020_webb.pdf.
- Herberts, Kjell (2019). Inte bara Sverige. Svenskspråkig flyttning mellan Finland och utlandet 2000–2017, Rapporter 1/2019. Åbo: Migrationsinstitutet.

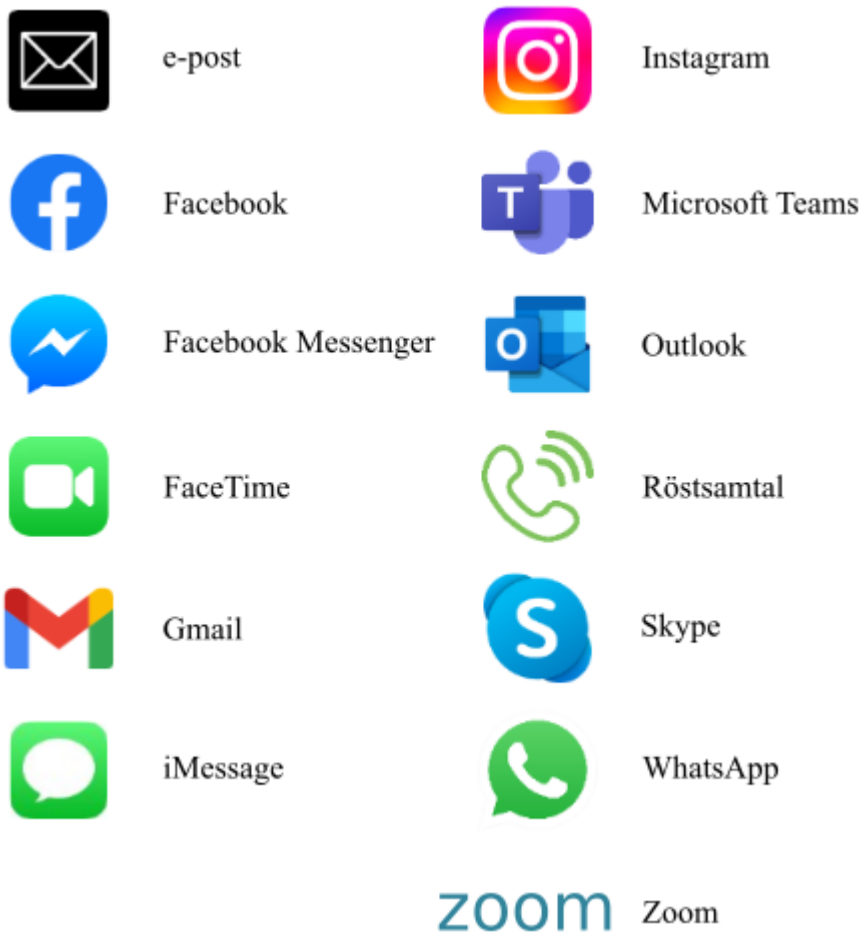
- Holmes, Kristie (2012). Perceived Difficulty of Friendship Maintenance: Geographic Factors. *Advances in Applied Sociology*, 2, s. 309–312. Doi: <http://dx.doi.org/10.4236/aasoci.2012.24040>.
- Huldén, Lars (1972). Finlandssvenskan i USA och Kanada. I: Hamburger, Arne, Sundman, Arnulv & Molde, Bertil (red.). *Språk i Norden. Årsskrift för de nordiska språknämnderna*. Lund: Nämnden för svensk språkvård. S. 59–72 <https://www.isof.se/lar-dig-mer/publikationer/publikationer/1972-01-01-sprak-i-norden-1972>.
- Hänninen, Riitta, Taipale, Sakari & Korhonen, Armi (2021). Refamilisation in the broadband society – The effects of ICTs on family solidarity in Finland. *Journal of Family Studies*, 27:2, s. 161–177. Doi: <https://doi.org/10.1080/13229400.2018.1515101>.
- Ivars, Ann-Marie (2019). Emigrantspråk – i Amerika, Argentina och Sverige. I: Tandefelt, Marika (red.). *Finländsk svenska från 1860 till nutid*. Svenska litteratursällskapet i Finland. S. 203–242. <https://www.sls.fi/sv/utgivning/finlandsk-svenska-fran-1860-till-nutid>.
- Ivars, Ann-Marie (2020). *Amerikaminnen. Återvandrare och invandrare berättar*. Svenska litteratursällskapet i Finland, Helsingfors. Appell Förlag, Stockholm. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-583-519-2>.
- Jansson, André (2015). Polymedia distinctions: The sociocultural stratification of interpersonal media practices in couple relationships. *Nordicom Review*, 36:2, s. 33–50. Doi: <https://doi.org/10.1515/nor-2015-0015>.
- Kallinen, Timo & Kinnunen, Taina (2021). Etnografia. I: Vuori, Jaana (red.). *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/>. (Hämtad 8.9.2022)
- Kaur-Gill, Satveer & Dutta, Mohan J. (2017). Digital Ethnography. I: Matthes, Jörg, Davis Christine S. & Potter, Robert F. (red.). *The International Encyclopedia of Communication Research Methods*. Doi: <https://doi.org/10.1002/9781118901731.iecrm0271>.
- Kędra, Joanna (2021). Performing transnational family with the affordances of mobile apps: a case study of Polish mothers living in Finland. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 47:13, s. 2877–2896. Doi: <https://doi.org/10.1080/1369183X.2020.1788383>.
- Kepsu, Kaisa (2016). Hjärnflykt eller inte? En analys av den svenskspråkiga flyttningen mellan Finland och Sverige 2000–2015. *Magma*. 2/2016. <http://magma.fi/wp-content/uploads/2019/06/95-b.pdf>.
- Kepsu, Kaisa & Henriksson, Blanka (2019). *Hjärnflykt eller inte? Del II. Svenskspråkig ungdomsflyttning till Sverige: trender och drivkrafter*. Tankesmedjan Magma. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020100882853>.
- Lanigan, Jane D. (2009). A Sociotechnological Model for Family Research and Intervention: How Information and Communication Technologies Affect Family Life. *Marriage & Family Review*, 45:6–8, s. 587–609. Doi: <https://doi.org/10.1080/01494920903224194>.
- Lexander, Kristin Vold & Androutopoulos, Jannis (2019). Working with mediagrams: a methodology for collaborative research on mediational repertoires in multilingual families. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 42:1, s. 1–18. Doi: <https://doi.org/10.1080/01434632.2019.1667363>.
- Lexander, Kristin Vold (2020). Norsk som digitalt samhandlingspråk i fire familier med innvandrerbakgrunn – identitet og investering. *Nordand*, 15:1, s. 4–21. Doi: <https://doi.org/10.18261/issn.2535-3381-2020-01-01>.

- Lexander, Kristin Vold (2021). Polymedia and family multilingualism: Linguistic repertoires and relationships in digitally mediated interaction. *Pragmatics and society*, 12:5, s. 782–804. Doi: <https://doi.org/10.1075/ps.20052.lex>.
- Madianou, Mirca & Miller, Daniel (2012). *Migration and New Media: Transnational families and Polymedia*. London: Routledge.
- Madianou, Mirca & Miller, Daniel (2013). Polymedia: Towards a new theory of digital media in interpersonal communication. *International Journal of Cultural Studies*, 16:2, s. 169–187. Doi: <https://doi.org/10.1177/1367877912452486>.
- Mann, Steve (2016). *The Research Interview. Reflective Practice and Reflexivity in Research Processes*. University of Warwick, UK.
- Migrationsinstitutet (2023). *Emigration*. <https://siirtolaisuusinstituutti.fi/sv/forskning/emigration/>. (Hämtad 15.2.2023)
- Myhrman, Anders (1972). *Finlandssvenskar i Amerika: The Finland-Swedes in America*. Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland.
- Nedelcu, Mihaela & Wyss, Malika (2016). 'Doing family' through ICT-mediated *ordinary co-presence*: transnational communication practices of Romanian migrants in Switzerland. *Global Networks*, 16, s. 202–218. Doi: <https://doi.org/10.1111/glob.12110>.
- Nguyen, Minh Hao, Gruber, Jonathan, Fuchs, Jaelle, Marler, Will, Hunsaker, Amanda, & Hargittai, Eszter (2020). Changes in Digital Communication During the COVID-19 Global Pandemic: Implications for Digital Inequality and Future Research. *Social media+ society*, 6:3. Doi: <https://doi.org/10.1177/2056305120948255>.
- Nie, Norman H. (2001). Sociability, Interpersonal Relations, and the Internet: Reconciling Conflicting Findings. *American Behavioral Scientist*, 45:3, s. 420–435. Doi: <https://doi.org/10.1177/00027640121957277>.
- Norris, Sigrid (2016). Concepts in multimodal discourse analysis with examples from video conferencing. *Yearbook of the Poznan Linguistic Meeting, 2016*, 2:1, s. 141–165. Doi: <https://doi.org/10.1515/yplm-2016-0007>.
- Oiarzabal, Pedro J. & Reips, Ulf-Dietrich. (2012). Migration and Diaspora in the Age of Information and Communication Technologies. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 38:9, s. 1333–1338. Doi: <https://doi.org/10.1080/1369183X.2012.698202>.
- Palviainen, Åsa (2020). Video calls as a nexus of practice in multilingual translocal families. *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht*, 25:1, s. 85–108. <https://tujournals.ulb.tu-darmstadt.de/index.php/zif/article/view/1007>.
- Palviainen, Åsa & Kędra, Joanna (2020). What's in the family app?: Making sense of digitally mediated communication within multilingual families. *Journal of Multilingual Theories and Practices*, 1:1, s. 89–111. Doi: <https://doi.org/10.1558/jmtp.15363>.
- Palviainen, Åsa & Räisä, Tiina (2022). Tusen och en röst – barn och deras föräldrar om familjen, språk och appar. I: Björklund, Siv, Haagenen, Bodil, Nordman, Marianne & Westerlund, Anders (red.). *Svenskan i Finland 19 – Föredrag vid den nittonde sammankomsten för beskrivningen av svenskan i Finland*. S. 9–29. Svensk-Österbottniska Samfundet. <https://www.doria.fi/handle/10024/185549>.
- Pauli, Cora, Braunwalder, Rhea, Hämmerle, Veronika, Reiner, Julia & Misoch, Sabina (2022). Das Potenzial von Instant Messaging für soziale Beziehungen von Menschen 65+. *Z Gerontol Geriat*, 55, s. 312–317. Doi: <https://doi.org/10.1007/s00391-021-01911-w>.
- Pekkola, Sari (2014). Etnografiskt fältarbete i virtuella rum – en utmaning för kvalitativ forskning. I: Thelander, Joakim (red.). *Den metodologiska labyrinten: erfarenheter och*

- vägval inom samhällsvetenskaplig forskning. Kristianstad University Press. S. 77–94. <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:774265/FULLTEXT01.pdf>.
- Pettigrew, Jonathan (2009). Text Messaging and Connectedness Within Close Interpersonal Relationships. *Marriage & Family Review*, 45:6-8, s. 697–716. Doi: <https://doi.org/10.1080/01494920903224269>.
- Pink, Sarah, Horst, Heather, A., Postill, John, Hjorth, Larissa, Lewis, Tania & Tacchi, Jo (2016). *Digital Ethnography. Principles and Practice*. Sage publications.
- Rosenberg, Jessica (2019). Digitally mediated Communication within Swedish-speaking Finns in the Swiss Diaspora. Föredrag presenterat på *Family Language Policy: Local, National and Transnational Connections 5–6.9.2019*. Institute of Education, University College London.
- Said, Fatma F. S. (2021). 'Ba-SKY-aP with her each day at dinner': Technology as supporter in the learning and management of home languages. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 42:8, s. 747–762. Doi: <https://doi.org/10.1080/01434632.2021.1924755>.
- Schwartz, Mila (2008). Exploring the Relationship between Family Language Policy and Heritage Language Knowledge Among Second Generation Russian–Jewish Immigrants in Israel. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 29:5, s. 400–418. Doi: <https://doi.org/10.1080/01434630802147916>.
- Selg, Håkan (2011). Om nya kontaktmönster i arbetslivet: SMS, chatt, e-post och telefoni – När används vad? Department of Information Technology. Uppsala universitet.
- Share, Michelle, Williams, Cayla, & Kerrins, Liz (2018). Displaying and performing: Polish trans-national families in Ireland skyping grandparents in Poland. *New Media & Society*, 20:8, s. 3011–3028. Doi: <https://doi.org/10.1177/1461444817739272>.
- Taipale, Sakari (2019). *Intergenerational Connections in Digital Families*. Jyväskylä, University of Jyväskylä. Springer International Publishing. Doi: https://doi.org/10.1007/978-3-030-11947-8_1.
- Utbildningsstyrelsen (2022). *Stöd för det egna modersmålet*. [https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/stod-det-egnamodersmalet#:~:text=En%20persons%20modersm%C3%A5l%20kan%20definieras,bevara%20och%20%C3%B6verf%C3%B6ra%20en%20kultur.\(Hämtad 22.9.2022\)](https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/stod-det-egnamodersmalet#:~:text=En%20persons%20modersm%C3%A5l%20kan%20definieras,bevara%20och%20%C3%B6verf%C3%B6ra%20en%20kultur.(Hämtad%2022.9.2022))
- Wadbring, Ingela & Andersson Ulrika (2016). Nyhetsvanor bland utlandssvenskar. I: Solevid, Maria (red.). *Svenska utlandsröster*. Göteborg: SOM-institutet. S. 95–111. <https://www.gu.se/sites/default/files/2020-05/Svenska-utlandsr%C3%B6ster-fulltext.pdf>.
- Walden, Justin A. (2016). Integrating Social Media Into the Workplace: A Study of Shifting Technology Use Repertoires. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 60, s. 347–363. Doi: <https://doi.org/10.1080/08838151.2016.1164163>.
- Weber, Matthew S. & Kim, Heewon (2015). Virtuality, Technology Use, and Engagement Within Organizations. *Journal of Applied Communication Research*, 43:4, s. 385–407. Doi: <https://doi.org/10.1080/00909882.2015.1083604>.

Bilaga 1

Ikonerna är hämtade från Pixabay och Creative Commons 28.8.2022.

Strecken och färgerna i mediagrammen.

	svenska (sv.)
	engelska (eng.)
	finska (fi.)
	tyska (ty.)
	italienska (it.)
	spanska (sp.)
	franska (fr.)

	text / chatt
	video- / röstsamtal
	röstmeddelande